

rišice naše so nam in nam morajo biti sestre. Obratno pa tudi velja. Tovariši, zavzemimo se tudi mi zanje. Če mi ne čakamo hvaležnosti v solnčnem svitu, morda pa nam posije kot večerna zarja na naše gole, osivele glave. In tudi večerna zarja je lepa. Kdo je ne bo vesel! Tudi političkih spon se ne otresemo mi sami. Gotovi ljudje so jih nadelj že našim prednikom. Navada pa je železna srajca!

Verujte mi, da se potopimo v klerikalizmu prej ali slej tudi mi sami, ako ne bomo imeli za seboj ženstva, enakega nam v vsakem oziru. Mi delamo samo pot! — Moč, ki stare spone suženjstva, tiči v zarodu, kakršnega more roditi samo razumna in svobodna žena. Ozrite se v zgodovini kamorkoli hočete povsod dobite potrjeno to mojo trditev.

In zato kličemo še enkrat: Razmišljajmo o tem in delujmo na vso moč, da se odpravijo enkrat za vselej paragrafi, ki govorijo o celibatu učitelje! To je nezmisel, ki nasprotuje duhu časa. —

V to pomoči pa morete največ tovarišice, ve same. Ali ni v Vas nič Hermin in Angelin? Gotovo! Samo na dan, na dan! Vam samim bo Vaša zmaga v veselje, zavednost, moč in korist.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Manifestačno zborovanje v Ljubljani.

To zborovanje za slovensko vseučilišče v Ljubljani je krasno uspelo. Velika dvorana v „Mestnem domu“ je bila napolnjena polna. Govorili so: sklicatelj g. dr. Gregor Žerjav, gosp. dr. Novak za društvo „Pravnik“, gosp. dr. Ilešič v imenu „Društva slov. profesorjev“ je krasno govoril za slovensko srednješolstvo, g. pravnik Miloš Stibler v imenu dijaštva. Gosp. Stibler je predlagal sledeče resolucije, ki so bile soglasno z velikanskim navdušenjem sprejete.

Na velikem manifestačnem shodu v „Mestnem domu“ ljubljanskem dne 27. rožnika 1907 zbrani Slovenci zahtevajo, da se ugoditi sledečim slovenskim šolskim zahtevam:

I. Nemudoma naj se uvede na šolah vseh strok, zlasti na srednjih šolah po vsem slovenskem ozemlju slovenski učni jezik.

II. Obenem naj se potom zakonodaje zajamči ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter naj se izvrše vse za to potrebne priprave.

Inteligenca v Zidanem mostu ga je volila odbornikom v občinski odbor, kjer je 25 let opravljal dostojanstvo blagajničarja in vodil račune.

Dasi v stari šoli vzgojen, je bil vedno prijatelj napredku ter se znal tako vestno izpopolnjevati, da je stal vedno na višku časa kot učitelj.

On ni iskal šumnih veselje, ni vznemirjal občinstva po shodih. Bil pa je tih in skromen in vztrajen delavec za ljudsko prosveto in napredek. Bil je prijazen in ljudomil in vedno pripravljen, pomagati z besedo in dejanjem.

Nam je bil dober zagovornik in zvest svetovalec. Sveto dolžnost vršimo, ako jemljamo slovo izjavljamo izraz zahvale in spoštovanja. Dičila ga je stanovska zavednost, užival je stanovski ugled, dasitudi mu ni bilo dano doživeti kakršnegakoli vidnega znaka primerne priznavanja za 46 letno vzorno delovanje.

Zato pa je užival blago zavest, da je storil ne le, kar mu je veleval stan, ampak še več, kar je bil storiti dolžan: žrtvoval se je, ne meneč se za svoj telesni blagor!

Solznih oči stoji danes šolska mladež ob grobu svojega ljubljanskega učitelja in vzgojevalca z žalostno gotovostjo, da ga

III. Kot prvi korak k popolnoma slovenskemu vseučilišču naj se ustanovi takoj slovenska pravna fakulteta.

IV. Slovenski narod se pridružuje opravičenim zahtevam bratskega češkega naroda po drugem češkem vseučilišču v Brnu in rusinskega po lastnem narodnem vseučilišču.

Te resolucije se naj sporoče predsedstvu poslanske zbornice kot peticija za gori našete zahteve in potom deputacije c. kr. vladi.

Manifestacija v Gradcu.

Ob velikanskem navdušenju se je vršilo zborovanje dne 24. junija t. l. dopoldne ob 11. uri v „Trgovskem domu“ (Kaufmannshaus) v Gradcu. Udeležili so se manifestacije Slovenci, Hrvati, Srbi, Čehi in Poljaki. Pravnik Stibler govori o slovenski vseučiliški zahtevi, poda kratek pregled dosedanjega šestdesetletnega boja in dokaže, da je slovensko vseučilišče upravičena zahteva, da je mogoča in potrebna.

Modroslovec Kelemina govori o slovenskem srednješolstvu in statistično dokaže potrebo slovenskih gimnazij, realk in učiteljskih. Pravnik Puntar predlaga sledeče resolucije, ki so se soglasno sprejele:

I. Slovansko visokošolsko dijaštvo, zbrano na javnem zborovanju v Gradcu dne 24. junija 1907, opozarja visoko vlado, da postavno zajamči izpolnitev sledečih zahtev:

1. Takoj naj se prične s pripravi za ustanovitev popolnega slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

2. Slovenska pravna fakulteta v Ljubljani naj se otvori takoj, ker so za to dani vsi predpogoji.

3. V vseh srednjih šolah, gimnazijah realkah in učiteljskih v slovenskih avstrijskih kronovinah se uvede takoj splošni učni slovenski jezik, njihova uprava pa naj se preosnuje tako, da bo odgovarjala dejstvenemu razmerju narodnosti učencev.

4. Ustanovi naj se drugo češko vseučilišče v Brnu.

II. Zborujoči slovenski dijaki v Gradcu prosijo vse slovenske državne poslance, da delujejo najodločneje in z vsem svojim vplivom na to, da se čimpreje uresničijo navedene upravičene zahteve.

Te resolucije se pošljejo vsem slovanskim in socialnodemokratskim državnim poslancem, ministrstvu in predsedništvu državnega zbora.

ne vidi nikdar več in ne sliši njegovih zlatih nauk več iz njegovih resnih ust.

Potrtega srca gledamo tovariši na krsto stanovsko zaslužnega moža prvoborilca, in s togetopečimi čuvstvi se poslavlja edinec od svojega dobrega zglednega očeta, ki jo je negoval in ljubil kakor zenico svojega očesa.

Kolikorkrat se je vračala na ljubljeno domovanje, je vsa srečna prisluškovala ljubljenim glasovom ljubeznivega očeta. Ali od danes nikdar več!

Blagor mu, kdor zamore iskati in najti utehe ob uri ločitve v svojih dobrih delih, ki ga spremljajo še čez prag večnosti!

Preblagi tovariš! Spavaj sladko spanje pravičnega, snivaj zlati sen po toli nehvaležnem, napornem življenju. Lahka Ti zemljica rodna! A duh neumorne delavnosti Tvoje za narodovo prosveto prevevav bivše Tvoje učence in nas. Živel si in umrl, a nisi umrl, ker duh Tvoj živi v blagih delih in naših srcih! —

Tvojemu speminu: slava!

Češki dijaki v Pragi.

V nedeljo so imeli dijaki češke politehnike v Pragi shod, na katerem je bila sprejeta resolucija glede ustanovitve češkega vseučilišča v Brnu, slovenskega v Ljubljani in maloruskega v Levovu. V drugi resoluciji priznavajo dijaki potrebo italijanskega vseučilišča na Trentinskem. Obe resoluciji sta bili odposlani ministrskemu predsedniku baronu Beeku in naučnemu ministru Marchetu.

Manifestacija na Dunaju.

V „Češkem narodnem domu“ na Dunaju se je vršilo dne 27. junija impozantno zborovanje v prilog slovenskemu vseučilišču. Razen dijakov-poročevalcev je govorilo tudi več državnih poslancev, ki so obljubili pospešiti rešitev tega vprašanja.

Sprejeli so resolucijo:

1. Potom zakonodaje naj se takoj zjamči popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani.

2. Takoj naj se začne z vsemi, za otvoritev popolnega slovenskega vseučilišča potrebnimi pripravami. Slovenska pravna fakulteta pa se naj otvori takoj, ker so za to dani vsi predpogoji.

3. V vseh srednjih šolah — gimnazijah, realkah in učiteljskih — v slovenskih delih avstrijskih kronovin se uvedi takoj slovenski učni jezik in naj se nastavljajo izključno profesorji slovenske narodnosti.

4. Ustanovi naj se drugo češko vseučilišče v Brnu.

5. Zahtevamo popolno reciprocitetno pravico zagrebske univerze.

Zanimiva je bila zlasti izjava zastopnika čeških socialnih demokratov, ki je dejal, da pojdejo socialni demokrati v vseh kulturnih vprašanjih z nami. V krepkem govoru je obljubil tudi poslanec župan Hribar, da zastavi „Jugoslovanski klub“ vse sile, da se uresničijo naše kulturne zahteve po narodnem šolstvu.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Za glavno skupščino so nadalje izvoljeni sledeči delegati.

X. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja ljubljanske okolice: 45. gospodična Jerica Zemljan, učiteljica — Studenec-Ig; 46. Ivan Petrič, učitelj — Rudnik; 47. Avgust Korbar, nadučitelj — Preserje; 48. Fran Lavtižar, nadučitelj — Šmartno pod Šmarno goro; 49. Janko Žirovnik, nadučitelj — Št. Vid nad Ljubljano.

XI. Učiteljsko društvo za goriški okraj: 50. gospodična Amalija Jelšek, učiteljica — Dornberg; 51. gospodična Franja Krajnik, učiteljica — Kanal; 52. Ignacij Križman, nadučitelj — Dornberg; 53. Alojzij Urbančič, nadučitelj — Miren; 54. Fran Leban, učitelj — Trnovo; 55. Rihard Orel, učitelj — Višnjevnik; 56. Jakob Rojic, učitelj — Gradišče. Namestniki: 3. Rudolf Vižintin, nadučitelj — Renče; 4. Urh Pavlica, učitelj — Bukovica; 5. Fran Baša, učitelj — Branica.

XII. Savinsko učiteljsko društvo: 57. Ivan Jakše, učitelj — Vransko; 58. Josip Gosak, učitelj — Št. Jurij ob Taboru. Namestnici: 6. gospodična Julijana Miklič, učiteljica — Gomilsko; 7. gospodična Marija Miklič, učiteljica — Gomilsko.

XIII. Radovljško učiteljsko društvo: 59. gospodična Ana Zevnik, učiteljica — Gorje; 60. gospodična Ana Božič, učiteljica — Kamna gorica; 61. Ivan Baraga, nadučitelj — Koroška Bela.

XIV. Konjiško učiteljsko društvo: 62. Janko Časl, nadučitelj — Špitalič; 63. Beno Serajnik, učitelj — Konjice; 64. Karel Mravljak, učitelj — Čadramlje.

Za glavno skupščino je zglasil gospod Janko Likar učitelj v Ljubljani, razpravo: „Naše šolstvo“.

Vodstvo Zaveze: Predsednik: J e l e n e.

Kranjsko.

Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj je imelo dne 13. junija svoj letni občni zbor. Razen Primožičevega referata o avtoriteti je bila na vzporedu tudi razprava o regulaciji učiteljskih plač. Tov. Štefančič je krepko ožigosal škandalozne gmotne razmere ter predlagal resolucijo glede regulacije naših plač. Poročevalec je bil na to soglasno izvoljen za delegata, ki ima zastopati naše društvo na Dunaju. Delegata za „Zavezino“ zborovanje sta tov. Grčar in gđc. Leop. Tomšičeva. V novi društveni odbor so izvoljeni tovariši: Gregorac (predsednik), Štefančič (podpredsednik), Zupančič (tajnik), Betriani (blagajnik), Št. Tomšič (odbornik).

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima redno zborovanje v nedeljo 7. julija v navadnih prostorih v Celju ob 11. uri predpoldne po nastopnem vzporedu:

1. Zadnji zapisnik. 2. Društvene zadeve in našteti. 3. Razgovor o zadnjem predavanju tovariša Kvedra. 4. Iz šolske prakse. — Ker se je nadejati več sodruštva iz sosednega laškega okraja je pričakovati obilne udeležbe! — Po zborovanju sestanek v „Skalni kleti“, kjer bo tudi skupen obed.

Prav uljudno vabi

odbor

Šaleško učiteljsko društvo je imelo svoje zadnje zborovanje v četrtek dne 6. junija t. l. — če se ne motim — na gori Oljki. To zborovanje je bilo spojeno z izletom, kakor je bila prej obča želja; žal, da je ta želja pri veliki večini tovarišev — prosim zadnja beseda je moškega spola! — izvozenela. Dozdaj sem bil vedno tega prepričanja, da se z izletom spojeno zborovanje tolmači tako daleč, da se ga vsi udje udeležijo kolikor mogoče polnoštevilno. Toda čeprav mi je nekdo nekoč iz gole naklonjenosti hotel dokazati, da ne znam dalje šteti kakor do pet, vendar sem to pot tako približno doglal, da nas moških udov še polovica ni bila na gori; mislim pa, ako se tovarišice ne boje strmine in krasnega razgleda z Oljke, da bi se ga tudi naši „komodni“ tovariši ne smeli bati!

Ali se bo torej kdo čudil, ako mi je pri pogledu na dva tovariša in dve tovarišici iz primeroma jako oddaljenih Petrovč zaprlo za poldrugo minuto sapo in sem moral samega začudenja takoj sesti? Ko mi je nekoliko odleglo, sem si pogledal goste, ki s svojim prihodom bijejo v obraz modernim in novodobnim načelom kolegialnosti in stanovskega združnega življenja; toda kakor neverni Tomaž sem se hotel popolnoma prepričati in segel sem jim v roke. Zdaj sem bil še le uverjen, da so to gosp. Kranje in Mithans in gđc. Ježovnik in — šmentana para! — druga gospodična mi naj oprosti, da sem pozabil njeno ime. Saj obljubim, da bom prihodnjič bolj pazljiv!

Ko smo se nekoliko izsopli, in nekoliko ogladili zaradi napora celo hrapava grla in si naperili želodček, je gospod predsednik Koropec — tega smo si tudi takrat vzeli iz previdnosti s seboj — otvoril sejo. Pozdravil je došle ude in se sebnost goste, povedal nam dnevni red današnjega zborovanja in prosil tovariša Ledenika, da je prečital zapisnik zadnjega zborovanja, kar je tudi storil s prav vidnim veseljem. Nato je predsednik prečital resolucijo zaradi organizacije vsega avstr. učiteljstva, ki zahteva izpopolnitev § 55. drž. šol. zak. glede učiteljskih plač, in sicer pod pogojem, da prispeva tudi država. Na predlog tov. Webra se je obravnavala ta točka takoj danes, ker pač nikakor ni sod lo v tako kratkem času sklicati zopetnega zborovanja; umevno je, da se je resolucija sprejela. Tov. Košutnik je predaval o „praktičnem slovniškem pouku v ljudski šoli“; izrazil se je v tem smislu, da se mora slovničar vendar nekoliko bolje upoštevati, kakor se upošteva tuintam, a da bi se naj izvajal slovniški pouk na kolikor mogoče praktični podlagi.

Za delegata v Radovljico pojde tov. Košutnik in pogojno tudi gđc. Fister in Valenčič; delegatom za dunajsko zborovanje zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev pa je bil izvoljen tov. Koropec.

Po dovršenem zborovanju smo še precej časa sedeli v veseli družbi in na tem mestu mi je pohvalno omeniti gospe Kocuvan in Zoek in tov. Lukman, katere so imele zase svoje zborovanje v kuhinji in nam preskrbele obed. Ni se čuditi, ako